

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS JAUNIMO REIKALŲ TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2026 m. rugsėjo 17 d. Nr. 3

Pakruojis

Posėdis įvyko mišriu būdu (gyvai ir nuotoliu).

Vieta: Pakruojo rajono savivaldybės mažoji salė (adresu: Kęstučio g. 4, Pakruojis)

Laikas: 10.00-11.30 val.

Posėdžio pirmininkas – Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ atstovas, Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro narys Nojus Strockis.

Posėdžio sekretorė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatore (patarėja) Dijana Samuitytė.

Dalyvauja tarybos nariai – Austėja Mališevičiūtė – Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ atstovė, Aušra Spudienė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore (vyriausioji specialistė), Kristina Stalmačenkaitė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus socialinių paslaugų poskyrio socialinių paslaugų specialistė ir Saulius Skikas – Pakruojo rajono savivaldybės tarybos narys.

Posėdžio svečiai: Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro vadovė Renata Dambrauskaitė Pėželienė ir Lietuvos moksleivių sąjungos (LMS) Pakruojo skyriaus pirmininkė Rusnė Masilionytė.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro (toliau – LVJUC) įgyvendinamo projekto „Jaunimo balsas“ pristatymo ir bendradarbiavimo vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, aktualizuojant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas aptarimo.
2. Dėl Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (toliau – LIJOT) pozicijos „Dėl jaunimo amžiaus apibrėžimo jaunimo politikos pagrindų įstatyme pakeitimo“ aptarimo.
3. Dėl Jaunimo reikalų tarybos 2026 m. veiklos plano priemonių aptarimo.
4. Dėl aktualių jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių įtraukimo į Savivaldybės ilgalaikius (arba vidutinės trukmės) strateginius planavimo dokumentus.
5. Kiti einamieji klausimai.

1. SVARSTYTA. Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro įgyvendinamo projekto „Jaunimo balsas“ pristatymas ir bendradarbiavimo vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, aktualizuojant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas aptarimas.

Posėdžio sekretorė informavo posėdžio dalyvius, kad posėdyje dalyvauja Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro vadovė R. Dambrauskaitė Pėželienė ir LVJUC aktyviai bendradarbiauja su Pakruojo rajono savivaldybe jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais.

Posėdžio pirmininkas pakvietė posėdžio svečių pristatyti projektą ir aptarti Jaunimo reikalų tarybos (toliau – JRT) bendradarbiavimo galimybes.

R. Dambrauskaitė Pėželienė informavo, kad LVJUC teikė paraišką į Atviros Lietuvos fondo projektų finansavimo konkursą ir gavo finansavimą projekto „Jaunimo balsas“ įgyvendinimui. Pristatė projekto tikslus, viziją ir bendradarbiavimą įgyvendinant jaunimo politiką. Projekte bus gvildenamos temos, ar skirtingos jaunimo grupės vienodai įsitraukia į veiklas ir viešą gyvenimą. Projekto rezultatas – atlikta jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėje, aktualizuojant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas, analizė ir parengtos rekomendacijos „Dėl jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėje, aktualizuojant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas“ (pristatymas pridedamas). LVJUC vadovė kvietė JRT būti projekto partneriais ir kartu spręsti aktualią temą.

Posėdžio pirmininkas džiaugėsi, kad Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras aktyviai bendradarbiauja formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką bei kartu vertins jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, aktualizuojant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas. Paklause posėdžio dalyvių ar turi klausimų ar pastebėjimų dėl įgyvendinamo projekto.

Posėdžio dalyviai labai džiaugėsi ir sakė, kad aktyviai bendradarbiaus vertinant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas.

Posėdžio dalyviai balsavo vienbalsiai. „Už“ balsavo 5, „Prieš“ – 0, „Susilaikė“ – 0.

NUTARTA. Bendradarbiauti vertinant jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, aktualizuojant lyčių lygybės ir lygių galimybių tematikas.

2.SVARSTYTA. Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (toliau – LIJOT) pozicijos „Dėl jaunimo amžiaus apibrėžimo jaunimo politikos pagrindų įstatyme pakeitimo“ aptarimas.

Posėdžio sekretorė informavo posėdžio dalyvius, kad gautas LIJOT prezidento Umberto Masi el. laiškas „Siūlymas svarstyti poziciją dėl jaunimo amžiaus apatinės ribos mažinimo iki 11 m.“.

Posėdžio pirmininkas supažindino posėdžio dalyvius su laišku, pridėta informacija (argumentais, sklandančiais gandais ir jų paneigimu). LIJOT išreiškė savo bendruomenės narių palaikymą pasiūlymui dėl Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pakeitimo, kuriame be kitų labai svarbių jaunimo politikai siūlymų yra ir jauno žmogaus amžiaus apatinės ribos keitimas, nustatantis, kad jaunu žmogumi būtų laikomi asmenys nuo 11 iki 29 metų amžiaus. Kvietė Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybą išreikšti viešą palaikymą šiai iniciatyvai. LIJOT atsiuntė pradinį pozicijos variantą, kurį kvietė arba palaikyti, arba redaguoti pritaikant ją savo savivaldybės kontekstui. Poziciją kvietė adresuoti Lietuvos Respublikos Seimo nariams, ypač vienmandatininkams, taip parodyti savo savivaldybės jaunimo nuomonę. Pasirašyta pozicija taip pat kvietė pasidalinti ir LIJOT, taip siekiant organizuoti vieną bendrą advokacijos kampaniją su visomis prisidėti nusprendusiomis Savivaldybių jaunimo reikalų tarybomis. Informavo, kad įstatymo projekto svarstymas Lietuvos Respublikos Seime preliminarai planuojamas spalio mėnesį.

Posėdžio pirmininkas kvietė posėdžio dalyvius išsakyti savo nuomonę, poziciją dėl jaunimo amžiaus ankstinimo nuo 11 m.

A. Spudienė sakė, kad pritaria jaunimo amžiaus ankstinimui nuo 11 m., nes jaunimo elgesio problemos pastebimai ankstyvėja – sunkumai, kurie anksčiau būdavo būdingi paauglystei, dabar vis dažniau pasireiškia jaunesnio mokyklinio ar net ikimokyklinio amžiaus vaikams. Psichotropinių medžiagų vartojimo problemos taip pat ankstyvėja. Gyvenimo tempas greitėja, jaunimas anksti pradeda naudotis technologijomis, atsiranda priklausomybės socialiniams tinklams, medijoms ar kompiuteriniams žaidimams. Sako, kad pritaria jaunimo amžių ankstinimui nuo 11 m., tačiau siūlytų sumažinti ir galutinę ribą — siūlytų jaunimą laikyti nuo 11 m. iki 27 m.

Posėdžio dalyvė K. Stalmačenkaitė taip pat pritarė amžiaus ankstinimui. Pastebi, kad jaunimas anksčiau nori lankytis atvirose jaunimo centruose ar atvirose jaunimo erdvėse ir jiems jau nebeaktualūs vaikų dienos centrai. Mano, kad labai reikalingas palydėjimo paslaugas būtų galima pradėti teikti jau nuo 11 m. (šiuo metu teikiama nuo 16 m.). Žeimelyje jau veikia 2 vaikų dienos centrai – viename dirbama su mažesniais, kitame su paaugliais. Vaikų dienos centrai jau pastebi jaunesnių vaikų brandos požymius. Pritaria, kad paslaugos reikalingos jau 11 m. vaikams.

Posėdžio pirmininkas mano, kad būtina padėti jaunam žmogui jau nuo pat ankstyvosios brandos. Pritarė šios problemos sprendimui. Siūlė net išskirti paauglystę į tris etapus: ankstyvąją, brandžiąją ir vėlyvąją. Mano, kad ir jaunimo amžiaus riba galėtų būti aukštesnė – iki 35 m.

Posėdžio dalyvis S. Skikas pritarė amžiaus ankstinimui nuo 11 m. Tik siūlė lygiagrečiai ankstinti ir atsakomybes už padarytas nusikalstamas veikas.

Posėdžio dalyvė A. Mališevičiūtė pritarė jaunimo amžiaus ankstinimui.

Posėdžio pirmininkas kvietė ir LMS Pakruojo skyriaus pirmininkę išsakyti savo nuomonę šiuo klausimu.

Posėdžio svečias R. Masilionytė sakė, kad LMS Pakruojo skyrius pritaria mažiau ankstinimui. Pastebima, kad problemos ankstėja, jaunesni vaikai 11-13 m. jau nori lankytis atvirose jaunimo centruose, atvirose jaunimo erdvėse bei aktyviau dalyvauti veiklose už mokyklos ribų.

Posėdžio pirmininkas paklausė posėdžio dalyvių ir svečių ar turi dar klausimų ar pasiūlymų dėl pozicijos.

Posėdžio dalyviai pritarė jaunimo amžiaus ankstinimui nuo 11 m. ir pritarė pozicijos pateikimui seimo narėms, valdžios atstovams, Savivaldybės tarybos nariams ir LiJOT.

Posėdžio dalyviai balsavo vienbalsiai. „Už“ balsavo 5, „Prieš“ – 0, „Susilaikė“ – 0.

NUTARTA:

1. Pritarti Jaunimo politikos įstatymo pakeitimui, kad jaunu žmogumi būtų laikomi asmenys nuo 11 iki 29 m. amžiaus.

2. Pasirašytą poziciją pateikti Seimo narėms, Savivaldybės tarybai, Savivaldybės valdžios atstovams ir LiJOT.

3. SVARSTYTA. Jaunimo reikalų tarybos 2026 m. veiklos plano priemonių aptarimas.

Posėdžio pirmininkas pakvietė posėdžio dalyvius peržiūrėti ir aptarti JRT 2026 m. veiklos plano priemones bei suplanuoti galimas įgyvendinti veiklas iki 2026 m. pabaigos.

Posėdžio dalyvis S. Skikas sakė, kad labai naudingas buvo pernai metų vizitas ir susitikimas Panevėžio miesto savivaldybėje su JRT atstovais. Pasiūlė ir šiais metais pasiplanuoti išvyką/susitikimą su Šiaulių miesto JRT.

Posėdžio pirmininkas sakė, kad pagal veiklos planą yra suplanuotas susitikimas su JST savanoriškos veiklos mentore bei mokinių savivaldos atstovais, siūlė paskutiniame šių metų posėdyje juos pasikviesti atvirai diskusijai.

Posėdžio dalyviai pritarė siūlymams.

Posėdžio dalyviai balsavo vienbalsiai. „Už“ balsavo 5, „Prieš“ – 0, „Susilaikė“ – 0.

NUTARTA:

1. Iki metų pabaigos suplanuoti susitikimą su Šiaulių miesto JRT atstovais.

2. Į lapkričio mėn. JRT posėdį pasikviesti JST savanoriškos veiklos mentorę (situacijos apžvalgai) bei mokinių savivaldos atstovus atvirai diskusijai apie jaunimo poreikius.

4. SVARSTYTA. Aktualių jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių įtraukimas į Savivaldybės ilgalaikius (arba vidutinės trukmės) strateginius planavimo dokumentus.

Posėdžio sekretorė priminė posėdžio dalyviams, kad į metines užduotis yra įtraukta rekomendacija JRT pateikti 2 siūlymus dėl aktualių jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių įtraukimo į Savivaldybės ilgalaikius (arba vidutinės trukmės) strateginius planavimo dokumentus.

Posėdžio pirmininkas priminė anksčiau teiktus siūlymus nuo JRT ir pakvietė pasitarti, ką dar būtų galima pasiūlyti. Pakvietė posėdžio svečią R. Masilionytę išsakyti moksleivių poziciją ar poreikius.

R. Masilionytė informavo, kad greitai laiku LMS vadovų klubuose bus diskutuojama apie šias moksleiviams aktualias temas: Smurto ir patyčių prevencijos mokyklose metodika; Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas mokyklose; Neformalusis vaikų švietimas ir mokinių užimtumas po pamokų; LMS matomumas ir atskaitingumas: ar LMS yra matoma savo nariui? Ir Regioninė jaunimo politika.

Posėdžio dalyviai kvietė palaukti LMS klubo vadovų diskusijų rezultatų bei bendradarbiaujant su LMS Pakruojo skyriumi rajono ugdymo įstaigose vykdyti mažos apimties moksleivių apklausą minėtomis temomis. Atsižvelgiant į rezultatus, suformuoti du pasiūlymus efektyvesnei jaunimo politikai įgyvendinti.

Posėdžio dalyviai balsavo vienbalsiai. „Už“ balsavo 5, „Prieš“ – 0, „Susilaikė“ – 0.

NUTARTA: Bendradarbiaujant su LMS Pakruojo skyriumi spalio – lapkričio mėn. organizuoti moksleivių apklausą aktualiomis temomis.

5. SVARSTYTA. Kiti einamieji klausimai.

Posėdžio sekretorė priminė posėdžio dalyviams, kad spalio 2-3 d. kaimo turizmo sodyboje „Karpynė“ (Raseinių raj.) vyks Nacionaliniai Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų mokymai. Registracija iki rugsėjo 18 d. Kvietė JRT narius dalyvauti mokymuose. Taip pat informavo posėdžio dalyvius apie artimiausiu jaunimo renginius – rugsėjo 19 d. Lygumų mstl. vyks žygis „Judantis jaunimas“ jaunimo politikos 30-ečiui paminėti ir rugsėjo 25 d. prie Pakruojo atviro jaunimo centro vyks jaunimo diena „Move'26“. Vyks įvairios veiklos — paskaitos, diskusijos, informacinės veiklos, sportinės varžybos ir koncertai. Informavo posėdžio dalyvius, kad šiais metais dar planuojami du rajoniniai jaunimo renginiai: savanorių pagerbimo renginys ir jaunimo apdovanojimai (gruodžio mėn.).

Posėdžio pirmininkas kvietė posėdžio dalyvius aktyviai dalyvauti jaunimo renginiuose ir bendradarbiauti juos organizuojant.

Posėdžio dalyviai balsavo vienbalsiai. „Už“ balsavo 5, „Prieš“ – 0, „Susilaikė“ – 0.

NUTARTA: Bendradarbiauti organizuojant jaunimo renginius ir pagal galimybes juose dalyvauti.

PRIDEDAMA:

1. Projekto „Jaunimo balsas“ pristatymas, 9 lapai.
2. Informacija dėl jaunimo amžiaus keitimo, 3 lapai.
3. 11-13 m. jaunuolių įtraukimo į jaunimo politikos priemones mitų griovimo akcija, 15 lapų.
4. JRT pozicija dėl jaunimo amžiaus apibrėžimo jaunimo politikos pagrindų įstatyme pakeitimo, 2 lapai.

Posėdžio pirmininkas

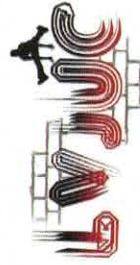
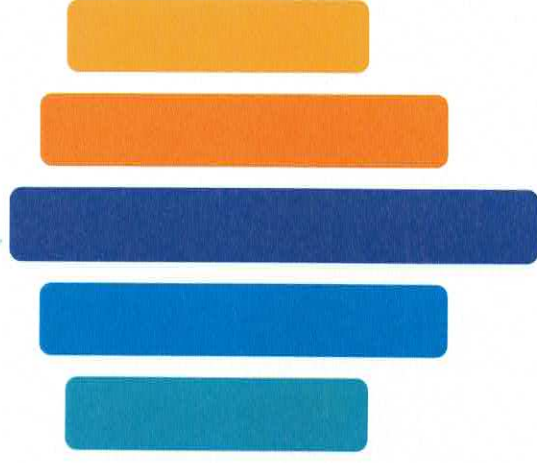
Nojus Strockis

Posėdžio sekretorė

Dijana Samuitytė

jaunimo balsas
Nuo jaunimo nuomonės
iki realaus sprendimo

clf **vertai!**
ATVIROS LIETUVOS
FONDAS

Kodėl „Jaunimo balsas“?

02

Projektas prasideda nuo klausimo: ar galimybės iš tiesų vienodos?

1

Nevienodas dalyvavimas

Skirtingos jaunimo grupės nevienodai įsitraukia į veiklas ir viešąjį gyvenimą.

2

Nežinome visų priežasčių

Trūksta išskaidytų duomenų apie lytį, gyvenamąją vietą, negalia ir kitus barjerus.

3

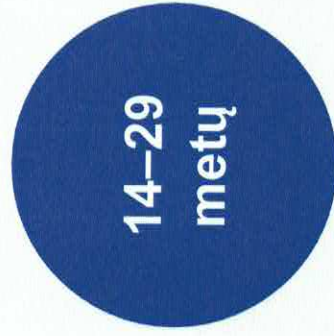
Nuomonė turi virsti veiksmu

Jaunimas turi ne tik būti apklausiamas, bet ir analizuoti, siūlyti bei atstovauti.

Vertinimas padės įsivertinti turimus duomenis ir išsiginčinti, kokia informacija ateityje galėtų būti naudinga planuojant jaunimo politiką.

Kas dalyvaus?

Projektas jungia jaunimą, bendruomenę ir sprendimų priėmėjus

Tėvai ir
bendruomenė

Jaunimo
darbuotojai
ir pedagogai

**Pakruojo rajono
jaunimas**

Ypatingas dėmesys – mažesnėse gyvenvietėse gyvenantiems ir mažiau galimybių dalyvauti turintiems jauniems žmonėms.

NVO ir
partneriai

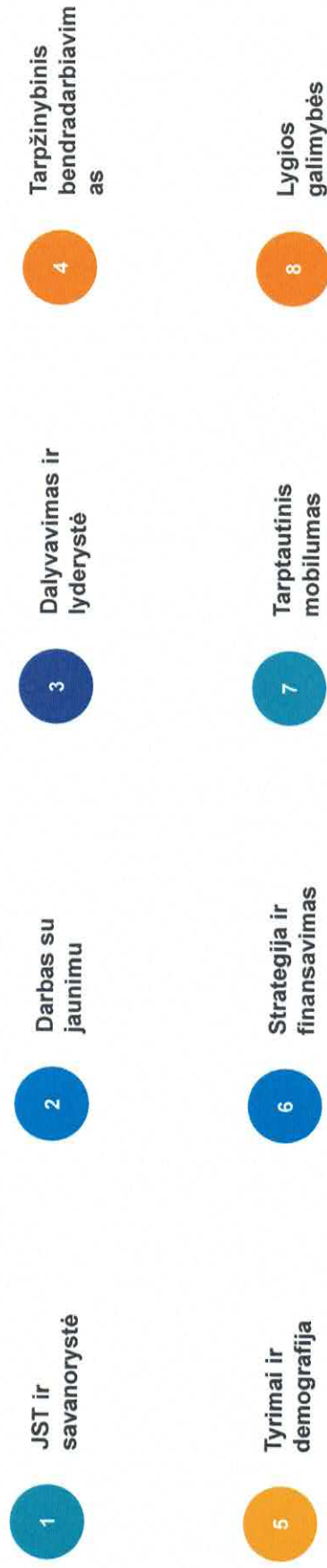

Savivaldybė
ir JRT

Kaip tirsime situaciją?

2023–2025 m. duomenys + dokumentai + jaunimo patirtys

03

Vertinsime ne tik KAS YRA, bet KAM TAI PRIEINAMA, KAS NAUDOJASI ir KAS LIEKA MAŽIAU PASIEKIAMAS.

Duomenys + jaunimo balsas

Duomenys ir jaunimo patirtys – išsamesniam situacijos vaizdui.

KĄ RODO DUOMENYS?

- statistika ir 2023–2025 m. tendencijos
- savivaldybės dokumentai ir finansavimo priemonės
- paslaugų, projektų ir dalyvavimo apimtys
- turimi duomenys pagal lytį, amžių, vietovę, negalia

KĄ SAKO JAUNIMAS?

ONLINE APKLAUSA

platesnis jaunimo balsas iš skirtingų rajono vietovių

FOKUS GRUPĖ

kodėl dalyvauja / nedalyvauja, kaip gauna informaciją, kokius barjerus patiria

Du šaltiniai → tikslesnis situacijos vaizdas

Ko klausime jaunimo?

Ne tik „ar dalyvauji?“ , bet ir „kas tau padeda arba trukdo?“

05

PASLAUGOS

Ar žinai, kokios galimybės ir paslaugos jaunimui yra rajone?

INFORMACIJA

Kur sužinai apie veiklas? Ar informacija tave pasiekia?

DALYVAVIMAS

Kas paskatina dalyvauti? Kas sustabdo?

PRIEINAMUMAS

Ar trukdo transportas, vieta, kaina, laikas ar individualūs poreikiai?

LYGIOS GALIMYBĖS

Ar matai stereotipų ar nevienodų galimybių?

BALSAS

Ar jauti, kad gali siūlyti idėjas ir daryti įtaką sprendimams?

Tikslas – išgirsti ir aktyvų, ir mažiau matomą jaunimą.

Ką darys jaunimas projekte?

Tyrimo rezultatai taps atspirties tašku veikloms ir iniciatyvoms

Jaunimas – ne tyrimo objektas, o projekto kūrėjas ir pokyčio dalyvis.

Nuo tyrimo – iki sprendimo

07

Jaunimo patirtys ir duomenys – pagrindas tobulinant jaunimo politiką.

„Rekomendacijos dėl lyčių lygybės ir lygių galimybių stiprinimo Pakruojo rajono jaunimo politikoje“

Numatyti bent 2 advokacijos ir dialogo susitikimai su sprendimų priėmėjais.

Kviečiame JRT būti projekto partneriais

Kviečiame JRT partneriauti – kartu išgirsti jaunimo balsą, aptarti įžvalgas ir ieškoti sprendimų.

1

Padėti pasiekti
skirtingas jaunimo
grupes

2

Prisidėti prie tyrimo
klausimų rengimo

3

Dalyvauti dialoge
su jaunimu

4

Svarstyti jaunimo
parengtas
rekomendacijas

KA, JŪSŲ NUOMONE, ŠIAME TYRIME BŪTINAI TURĖTUME PAKLAUSTI PATIES PAKRUOJO RAJONO
JAUNIMO?

JAUNIMO BALSAS → JAUNIMO SPRENDIMAI

Informacija dėl jaunimo amžiaus keitimo

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM) kartu su Jaunimo reikalų agentūra (JRA) parengė ir planuoja Vyriausybei teikti nutarimo projektą dėl Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pakeitimo.

Rengiant įstatymo pakeitimus buvo sudaryta darbo grupė, kuri reguliariai rinkosi, analizavo esamą jaunimo politikos reguliavimą ir teikė siūlymus dėl jo tobulinimo. Darbo grupei vadovavo JRA atstovai. Joje dalyvavo SADM, JRA, Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos ir Lietuvos atvirųjų jaunimo centrų asociacijos atstovai.

Vienas iš pagrindinių darbo grupės pasiūlymų, dėl kurių buvo sutarta vienbalsiai, – jaunimo amžiaus ribą pakeisti iš 14–29 metų į 11–29 metų.

Kas keistųsi?

Siūloma Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nustatyti, kad jaunimo amžius prasideda nuo **11 metų**. Tai suteiktų aiškų teisinį pagrindą jaunimo politikos priemones ir paslaugas teikti ir 11–13 metų amžiaus grupei.

Svarbu: 11–13 metų vaikai dėl to nenustotų būti vaikais.

Jiems ir toliau būtų taikomos visos vaiko teisių apsaugos garantijos. Jaunimo amžiaus ribos pakeitimas taip pat nekeistų balsavimo teisės, civilinės ar baudžiamosios atsakomybės, sutikimo seksualiniams santykiams amžiaus ar kitų teisių ir pareigų, nustatytų kituose teisės aktuose.

Kodėl tai reikalinga?

Paauglystė prasideda anksčiau nei šiandien prasideda jaunimo politika. Pasaulio sveikatos organizacija paauglystę apibrėžia kaip 10–19 metų amžiaus laikotarpį. Būtent ankstyvojoje paauglystėje sparčiai keičiasi jauno žmogaus socialinis ir emocinis gyvenimas, stiprėja bendraamžių įtaka, formuojasi tapatybė ir savarankiškumas. Šiuo laikotarpiu jau gali ryškėti pagalbos ir palydėjimo poreikis, tačiau jaunas žmogus dar nepatenka į jaunimo politikos lauką.

Tuo metu jaunas žmogus susiduria su naujais iššūkiais, tačiau gebėjimai juos atpažinti ir su jais susidoroti dar tik formuojasi. Todėl **pagalbą ir prevenciją svarbu suteikti kuo anksčiau – dar iki problemoms įsisenėjant.**

Šiuo metu jaunimo politikos priemonės sistemiškai orientuotos į 14–29 metų amžiaus žmones. Tai reiškia, kad **svarbus prevencijos ir ankstyvosios pagalbos laikotarpis – 5–8 klasės – iš esmės lieka už jaunimo politikos ribų.**

Tuo tarpu praktikoje jaunimo darbuotojai jau dabar susiduria su **11–13 metų vaikais**, kurie ateina į atvirus jaunimo centrus ieškodami saugios aplinkos, veiklos, palaikymo ar suaugusio žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti.

Jaunimo amžiaus ribos pakeitimas leistų šią pagalbą teikti **anksčiau ir nuosekliau**. 11–13 metų vaikams būtų galima taikyti amžių atitinkančias jaunimo politikos priemones: atvirąjį darbą su jaunimu, darbą su jaunimu mokyklose, gatvėje ir mobilųjį darbą su jaunimu, informavimą ir konsultavimą, įtraukimą į pozityvias veiklas, savanorystę, emocinės gerovės stiprinimą ir palydėjimą.

Tai nėra naujos sistemos kūrimas

Praktika jau dabar rodo, kad poreikis dirbti su jaunesniais paaugliais egzistuoja. Dalis jaunimo darbuotojų su jaunesniais nei 14 metų vaikais susiduria atvirose jaunimo centruose ir erdvėse, mobiliajame darbe su jaunimu ir darbe su jaunimu gatvėje, kur amžius ne visada formaliai tikrinamas.

Be to, didelės Lietuvos jaunimo organizacijos – **Lietuvos skautija, Maltiečiai, Jaunieji šauliai ir Jaunųjų ateitininkų sąjunga** – jau dabar į savo veiklas įtraukia 11–13 metų vaikus.

Todėl siūlomu pakeitimu siekiama ne sukurti naują veiklos sritį, o **teise ir finansavimo galimybėmis geriau atliepti tai, kas jau vyksta praktikoje**.

Kodėl pasirinkta 11 metų riba?

11 metų – tai amžius, kai:

- vaikai patenka į PSO apibrėžiamą paauglystės laikotarpį;
- dauguma vaikų pereina į pagrindinio ugdymo etapą ir susiduria su nauja aplinka bei naujais iššūkiais;
- stiprėja bendraamžių įtaka, savarankiškumo poreikis ir tapatybės paieškos;
- dalis 11-13 metų vaikų jau dabar kreipiasi į jaunimo centrus ir jaunimo darbuotojus.

Tai tinkamas laikas **ne laukti, kol atsirastų rimtų problemų, o pradėti stiprinti jauno žmogaus atsparumą, savarankiškumą ir gebėjimą dalyvauti bendruomenėje**.

Ką šis pokytis reikštų praktiškai?

- **11–13 metų vaikai** galėtų anksčiau naudotis jaunimo politikos priemonėmis.
- Atsirastų daugiau galimybių **ankstyvai prevencijai ir emocinės gerovės stiprinimui**.
- Jaunimo darbuotojai galėtų **aiškiau ir nuosekliau dirbti su jaunesniais paaugliais**.
- Būtų stiprinamas bendradarbiavimas tarp **jaunimo, švietimo ir vaikų politikos**, o ne kuriama atskira sistema.
- Jaunimo politika galėtų pasiekti jaunuolį **tuomet, kai pagalbos ir palydėjimo poreikis pradeda didėti, tačiau dar nėra per vėlu suteikti reikalingą pagalbą**.

Platus suinteresuotųjų šalių palaikymas iniciatyvai

Jaunimo amžiaus ribos keitimas yra rezultatas darbo grupės, kurioje dalyvavo skirtingos jaunimo politikos organizacijos ir institucijos, darbo. **Dėl šio pakeitimo darbo grupėje buvo sutarta vienbalsiai.**

Raštišką palaikymą siūlomam pakeitimui taip pat išreiškė **Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos ateitininkų federacija ir Lietuvos skautija.**

Pagrindinė žinutė

Jaunimo amžiaus ribos pakeitimas nereiškia, kad 11-metis tampa suaugusiu ar nustoja būti vaiku. Tai reiškia, kad jaunimo politika gali pradėti veikti anksčiau – tada, kai jaunas žmogus pradeda susidurti su paauglystės iššūkiais ir kai ankstyva pagalba gali turėti didžiausią poveikį.

11-13 m. jaunuolių įtraukimas į jaunimo politikos priemones

Mitų griovimo akcija

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Mitas

„Keičiant jaunimo amžių bus
atimama iš vaikų vaikystė“

Tiesa

Jaunuolio statusas nepakeičia, o
papildo vaiko statusą

Vaiko ir jaunuolio statusai vienas kitam neprieštarauja. Jau šiandien 14–18 metų asmenys pagal Lietuvos teisę yra ir vaikai, ir jaunimas, todėl jiems taikomos tiek vaiko teisių apsaugos, tiek jaunimo politikos priemonės. Lygiai taip pat 11–13 metų asmenų įtraukimas į jaunimo politiką nekeistų jų vaiko statuso ir nesumažintų jų apsaugos – jis tik suteiktų galimybę anksčiau naudotis jaunimo politikos priemonėmis ir paslaugomis.

Mitas

„Nustačius jaunimo amžiaus
pradžią nuo 11 metų, reikės
keisti Civilinį kodeksą,
Baudžiamąjį kodeksą ir kitus
teisės aktus“

Tiesa

Jaunimo amžiaus ribos
pakeitimas taikomas tik jaunimo
politikos srityje

Jaunimo amžiaus ribos pakeitimas neturi įtakos Civilinio kodekso, Baudžiamojo kodekso ar kitų teisės aktų nuostatomis. Jis nekeičia asmens teisinio statuso, baudžiamosios ar civilinės atsakomybės amžiaus ribų, veiksnio ar kitų teisinių santykių. Šio pakeitimo tikslas – sudaryti galimybę 11–13 metų vaikams anksčiau pasinaudoti jaunimo politikos priemonėmis ir paslaugomis, o ne keisti jų teises, pareigas ar atsakomybę kitose teisės srityse.

Mitas

„Jaunimo amžiaus
ankstinimas sumažins amžių,
nuo kurio galima duoti
sutikimą seksualiniams
santykiams“

Tiesa

Jaunimo amžiaus riba nėra
susijusi su sutikimo seksualiniams
santykiams amžiumi

Jaunimo politikos pakeitimas nekeičia Baudžiamojo kodekso
nuostatų dėl seksualinių santykių ir jų teisėtumo. Sutikimo seksualiniams
santykiams amžius Lietuvoje išlieka 16 metų

Mitas

„Jaunimo amžiaus
ankstinimas leis 11–13 metų
jaunuoliams anksčiau
dalyvauti rinkimuose“

Tiesa

Jaunimo amžiaus riba nėra
susijusi su rinkimų teise

Jaunimo amžiaus pakeitimas Jaunimo politikos pagrindų įstatymo kontekste nekeičia rinkimų teisę reglamentuojančių teisės aktų. Teisę balsuoti Seimo rinkimuose turi piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų.

Mitas

„Itraukus 11–13 metų vaikus į jaunimo politiką, gali susilpnėti jų, kaip vaikų, teisių apsauga“

Tiesa

Darbai su nepilnamečiais taikomi tie patys vaikų apsaugos standartai nepaisant to, ar jiems 11, 14 ar 17 metų

11–13 metų asmenys ir toliau išliks vaikais, todėl jiems, kaip ir 14–17 metų jaunuoliams, bus taikomos visos Lietuvos teisės aktuose numatytos vaiko teisių apsaugos garantijos. Amžiaus ribos pakeitimas nekeičia jų teisinio statuso ir nesumažina apsaugos standartų. Jaunimo darbuotojams jau dabar taikomi griežti nepriekaištingos reputacijos ir darbo su nepilnamečiais reikalavimai, nes jie jau dirba su nepilnamečiais. Planuojama, kad 11–13 metų grupei bus kuriamos jų amžių ir poreikius atitinkančios veiklos, užtikrinant saugią, amžiui pritaikytą aplinką ir išlaikant visus vaiko teisių apsaugos principus.

Mitas

**„Itraukus 11–13 metų
amžiaus grupę į jaunimo
politiką, bus dubliuojamos
vaiko teisių apsaugos ir
jaunimo politikos funkcijos“**

Tiesa

**Jaunimo politikos priemonės papildo
vaikų apsaugos politiką, o ne ją dubliuoja**

Jaunimo politika papildo, o ne pakeičia vaikų politiką. Jau šiandien 14–18 metų jaunuoliai kartu yra ir vaikai, todėl jiems vienu metu taikomos tiek vaiko teisių apsaugos, tiek jaunimo politikos priemonės.

Tai nesukuria dviejų konkuruojančių sistemų – priešingai, leidžia geriau atliepti skirtingus jaunų žmonių poreikius. Lygiai taip pat 11–13 metų amžiaus grupės įtraukimas nereikia funkcijų dubliavimo. Jis sudaro galimybę papildyti esamas vaikų politikos ir švietimo paslaugas jaunimo politikos priemonėmis, kurios orientuotos į ankstyvą prevenciją, dalyvavimą ir savarankiškumo ugdymą.

Mitas

**„Jaunimo darbuotojai nėra
pasirengę dirbti su 11–13
metų vaikais, todėl reikėtų
visiškai naujų kompetencijų ir
metodų“**

Tiesa

**Realybę atliepantis reglamentavimas leidžia
užtikrinti specializuotų kompetencijų puoselėjimą**

Jaunimo darbuotojai jau dabar dirba su 14–18 metų vaikais, todėl turi darbo su nepilnamečiais patirties, o daugelis jų yra įgiję pedagoginį, socialinio darbo, edukologijos ar kitą darbui su vaikais ir jaunimu aktualų išsilavinimą. Praktikoje dalis jaunimo darbuotojų jau

šiandien dirba ir su jaunesniais nei 14 metų vaikais, ypač mobiliojo darbo ir darbo su jaunimu gatvėje veiklose, kur amžius ne visada yra formaliai tikrinamas. Amžiaus ribos pakeitimas taip pat leistų šią praktiką aiškiau reglamentuoti, stiprinti darbuotojų kompetencijas ir užtikrinti, kad 11–13 metų grupel būtų teikiamos jų amžių tinkamos paslaugos.

Taip pat jaunimo darbuotojų kompetencijoms kelti kasmet yra organizuojami mokymai. Pakeitus amžiaus ribą bus organizuojami mokymai skirti gerinti darbuotojų kompetencijoms būtent su šia amžiaus grupe.

Mitas

**„Kad 11–13 metų vaikai galėtų
dalyvauti jaunimo politikos
veiklose, pakanka išplėsti
paslaugų tikslinę grupę įtraukiant
vaikus“**

Tiesa

**Nėra nei pakankama, nei būtina įtraukti visus
vaikus į jaunimo politikos priemones**

Į jaunimo politikos priemones nėra aktualu įtraukti visus vaikus,
konkrečiai poreikis išryškėjęs būtent 11–13 metų vaikų tarpe.

Jiems jau būdingi paauglystės iššūkiai ir yra reikalingos amžiui
pritaikytos jaunimo politikos priemonės. Siekiant nuosekliai teikti

jaunimo politikos priemones 11–13 metų amžiaus grupei ir
užtikrinti jų finansavimą, reikalingas aiškus teisinis pagrindas,
tam būtina praplėsti jaunimo amžiaus grupę įtraukiant 11–13 m.
vaikus.

Mitas

„Jaunimo politikos tikslai nėra pritaikyti
11–13 metų vaikams, nes jie dar nėra
savarankiški ir negali aktyviai dalyvauti
visuomeniniame gyvenime“

Tiesa

Jaunimo politikos tikslai yra aktualūs būtent tada,
kai branda dar tik formuojasi

Jaunimo politika reikalinga ne tada, kai jaunas žmogus jau yra subrendęs, o tada, kai jo branda dar tik formuojasi. Nuo 11–13 metų ryškėja paauglystei būdingi socialiniai, emociniai ir elgesio iššūkiai, todėl svarbu užtikrinti savalaikę pagalbą, saugią aplinką ir prasmingo dalyvavimo galimybes. Jaunimo politikos tikslas – ne dirbti tik su jau savarankiškais jaunuoliais, bet padėti ugdyti jų savarankiškumą, atsakomybę, atsparumą ir aktyvų dalyvavimą bendruomenėje. Ankstesnis įtraukimas leidžia veiksmingiau atliepti jaunų žmonių poreikius ir užkirsti kelią problemoms dar joms neįsisenėjus bei sudaromas tvirtesnis pagrindas vėlesnei integracijai į visuomeninį ir profesinį gyvenimą.

Mitas

**„Jaunimo amžiaus ribos
sumažinimas iki 11 metų
neatitiktų tarptautinės praktikos
ir apsunkintų tarptautinį
bendradarbiavimą“**

Tiesa

**Jaunimo amžius kai kuriose ES
šalyse prasideda nuo 7 metų**

Europoje nėra vieningo jaunimo amžiaus apibrėžimo – skirtingos valstybės taiko skirtingas amžiaus ribas pagal savo nacionalinius poreikius. Kai kuriose šalyse jaunimo politika apima jaunesnius nei 13 metų vaikus (pvz.: Estija, Airija), todėl 11 metų riba nebūtų išskirtinė tarptautiniame kontekste.

Tarptautinis bendradarbiavimas vyksta nepaisant šių skirtumų, nes programos ir iniciatyvos paprastai pačios apibrėžia savo tikslines amžiaus grupes. Todėl nacionalinės jaunimo politikos amžiaus ribos pasirinkimas netampa kliūtimi tarptautiniam bendradarbiavimui ar gerosios praktikos perėmimui.

Mitas

**„Įtraukus 11–13 metų
amžiaus grupę, bus sunku
skirti pakankamą dėmesį
vyresnių jaunuolių
poreikiams“**

Tiesa

**Poreikiai atliepiami organizuojant
amžiui tinkamas veiklas**

Poreikiai atliepiami organizuojant amžiui tinkamas veiklas, kaip yra daroma ir dabar su 14–29 m. jaunuoliais. Didžiausios ilgametės jaunimo organizacijos (Lietuvos Skautija, Maltiečiai, Jaunieji šauliai, Jaunųjų ateitinkų sąjunga) jau dabar užtikrina vyresnių jaunuolių poreikius nepaisant to, kad į veiklas jau dabar įtraukia 11–13 m. vaikus. Aiškesnis amžiaus atskyrimas leis tikslingiau planuoti programas ir priemones pagal amžių. Taip pat ankstesnis jaunuolių įtraukimas padės užtikrinti sklandesnę jų integraciją į visuomenę, todėl jiems reikės mažiau pagalbos iš jaunimo darbuotojų vyresniame amžiuje.

Mitas

**„Itraukus 11–13 metų
amžiaus grupę, jaunimo
centruose bus sunku
užtikrinti saugias erdves“**

Tiesa

**Saugumas užtikrinamas pasitelkiant taisykles,
priežiūrą ir tikslines veiklas**

Skirtingų amžiaus grupių buvimas vienoje sistemoje savaime nereiškia nesaugios aplinkos. Kaip ir kitose ugdymo bei neformaliojo ugdymo aplinkose, saugumas užtikrinamas aiškiomis taisyklėmis, priežiūra ir amžiui pritaikytomis veiklomis, o ne izoliuojant skirtingo amžiaus dalyvius. Mokyklose kasdien kartu mokosi 11–16 metų ir vyresni vaikai, o atvirose jaunimo centruose kartu dalyvauja 14–29 metų jaunuoliai. Praplėtus tikslinę grupę, būtų taikomas tas pats principas – organizuojamos amžių atitinkančios veiklos, kartu išlaikant galimybę jaunesniems paaugliams matyti pozityvius vyresnių bendraamžių pavyzdžius. Tyrimai rodo, kad saugiai prižiūrimas bendravimas su vyresniais jaunuoliais gali stiprinti socialinius įgūdžius, motyvaciją ir atsakomybės jausmą. Todėl amžiaus ribos pakeitimas savaime nesukuria poreikio steigti atskiras erdves ar iš esmės pertvarkyti infrastruktūrą.

Klausimas

„Kodėl jaunimo amžius
ankstinamas iki 11 metų, o
ne 12 ar 13 metų?“

Atsakymas

11 m. sutampa su ankstyvąja paauglyste
ir perėjimu į pagrindinį ugdymą

Siūloma pasaulio sveikatos organizacijos nurodomo ankstyvosios paauglystės (10-11 m.) laikotarpio viršutinė riba - 11 metų. Ši riba pasirinkta dar ir dėl to, kad sutampa su perėjimu į pagrindinį ugdymą (5 klasę). Būtent šiame amžiuje reikšmingai didėja bendraamžių įtaka, formuojasi savarankiškumas, stiprėja socialiniai ir emociniai iššūkiai, todėl atsiranda didžiausias poreikis ankstyvai prevencijai ir palydėjimui. Girdime iš jaunimo darbuotojų, kad praktikoje jie jau susiduria su 11 metų paaugliais, ieškanciais saugios aplinkos, palaikymo ir suaugusio žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti.

Mitas

**„Išplėtus jaunimo amžiaus ribas,
padidės tikslinė grupė, tačiau
nepadidėjus finansavimui ir
žmogiškiesiems ištekliams gali suprastėti
paslaugų kokybė“**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei pavaldžios įstaigos | Vidiniam naudojimui

Tiesa

**Jaunumatomos priemonės, skirtos
išplėstai jaunimo grupei**

Kokybiškas darbas su jaunimu reikalauja pakankamų išteklių, todėl amžiaus ribos išplėtimas turi būti įgyvendinamas kartu su finansavimo ir pajėgumų stiprinimu.

11–13 metų paaugliams bus taikoma dalis jau veikiančių jaunimo politikos priemonių, o dalis veiklų bus kuriamos ir pritaikomos šios amžiaus grupės poreikiams. Darbą su jaunimu pirmiausia finansuoja savivaldybės, o valstybė šį finansavimą papildo nacionalinėmis priemonėmis. Tam jau yra ruošiamasi – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija skiria darbo su jaunimu mokyklose finansavimą, kuris leis anksčiau pasiekti jaunesnius paauglius ir stiprinti prevencinį darbą. Taip pat jaunimo darbuotojų kompetencijoms kelti kasmet yra organizuojami mokymai. Pakeitus amžiaus ribą bus organizuojami mokymai skirti gerinti darbuotojų kompetencijoms būtent su šia amžiaus grupe.

**MIESTO ar RAJONO SAVIVALDYBĖS
JAUNIMO REIKALŲ TARYBA**

Lietuvos Respublikos Seimo nariui Seimo nario vardas ir pavardė

Kopija:

MIESTO ar RAJONO savivaldybės Merui

MIESTO ar RAJONO savivaldybės Tarybai

MIESTO ar RAJONO savivaldybės Administracijos direktoriui

Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai

POZICIJA

**DĖL JAUNIMO AMŽIAUS APIBRĖŽIMO JAUNIMO POLITIKOS PAGRINDŲ
ĮSTATYME PAKEITIMO**

data

vieta

MIESTO ar RAJONO savivaldybės Jaunimo reikalų taryba (toliau – **SJRT**) – patariamoji MIESTO ar RAJONO savivaldybės institucija – **reiškia viešą palaikymą siūlymui Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme (toliau – JPPĮ) pakeisti jaunimo amžiaus apibrėžimą, nustatant, kad jaunas žmogus yra asmuo nuo 11 iki 29 metų.**

Šiuo pakeitimu būtų sudarytos teisinės prielaidos 11–13 metų jauniems žmonėms naudotis jaunimo politikos priemonėmis ir paslaugomis, kartu išlaikant visas jiems, kaip vaikams, taikomas teises ir apsaugos garantijas.

Savo poziciją grindžiame šiais argumentais:

- **11–13 metų jauni žmonės jau susiduria su iššūkiais, į kuriuos yra orientuotos jaunimo politikos priemonės.** Šiame amžiuje stiprėja bendraamžių įtaka, formuojasi savarankiškumas, ryškėja socialiniai ir emociniai iššūkiai, todėl ypač svarbios saugios erdvės, palaikymas, ankstyvoji prevencija ir prasmingo dalyvavimo galimybės. Jaunimo politika turi būti prieinama ne tik tada, kai žmogus jau yra savarankiškas, bet ir laikotarpiu, kai savarankiškumas, atsakomybė ir gebėjimas aktyviai dalyvauti bendruomenėje dar tik formuojasi.

- **Jaunimo politikos priemonės papildytų, o ne pakeistų vaikų politikos ir švietimo priemones.** Jau dabar 14–17 metų jauni žmonės pagal teisę kartu yra ir vaikai, ir jaunimas, todėl jiems taikomos tiek vaiko teisių apsaugos, tiek jaunimo politikos priemonės. Toks pats principas gali būti taikomas ir 11–13 metų amžiaus grupei: jaunimo politika suteiktų papildomas galimybes dalyvauti, ugdytis savarankiškumą, gauti prevencinę pagalbą ir įsitraukti į bendruomenės gyvenimą.
- **Pakeitimas nepanaikintų ir nesusilpnintų 11–13 metų asmenų, kaip vaikų, teisinės apsaugos.** Jaunuolio statusas šiuo atveju papildytų, o ne pakeistų vaiko statusą. 11–13 metų asmenims ir toliau būtų taikomos visos Lietuvos teisės aktuose nustatytos vaiko teisių apsaugos garantijos bei darbo su nepilnamečiais reikalavimai.
- **Praktikoje dalis 11–13 metų jaunų žmonių jau dalyvauja jaunimo organizacijų ir darbo su jaunimu veiklose.** Ilgametės jaunimo organizacijos jau šiandien į savo veiklas įtraukia šios amžiaus grupės narius ir organizuoja veiklas, atsižvelgdamos į skirtingo amžiaus dalyvių poreikius. Todėl siūlomas pakeitimas daugeliu atvejų ne sukurtų visiškai naują praktiką, o leistų teisiniam reguliavimui geriau atliepti jau egzistuojančią realybę.

Dėl šių priežasčių SJRT palaiko jaunimo amžiaus apibrėžimo JPPĮ pakeitimą, nustatant 11–29 metų jaunimo amžiaus ribas, ir raginame Lietuvos Respublikos Seimo narius pritarti šiam pakeitimui.

Raginame sprendimų priėmėjus įvertinti šio JPPĮ pakeitimo svarbą ir sudaryti sąlygas 11–13 metų jauniems žmonėms naudotis jaunimo politikos priemonėmis, siekiant užtikrinti jų ankstyvą, nuoseklų ir prasmingą įsitraukimą į visuomeninį bei pilietinį gyvenimą.

SJRT

Vardas Pavardė

pirmininkas(-ė)